

Microsoft Office

Access 2003

Biblia

Dr. Péter Kristóf

Mercafor
Stúdió

Minden jog fenntartva, beleértve bárminemű sokszorosítás, másolás és közlés jogát is.

Kiadja a Mercator Stúdió
Felelős kiadó a Mercator Stúdió vezetője
Lektor: Gál Veronika
Szerkesztő: Pétery István
Műszaki szerkesztés, tipográfia: Dr. Pétery Kristóf

ISBN 978-963-607-688-7

© Dr. Pétery Kristóf PhD, 2010
© Mercator Stúdió, 2010

Mercator Stúdió Elektronikus Könyvkiadó
2000 Szentendre, Harkály u. 17.
T/F: 06-26-301-549
06-30-30-59-489

TARTALOM

TARTALOM	3
ELŐSZÓ.....	11
ISMERKEDÉS A PROGRAMMAL.....	15
Office újdonságok.....	15
Az Office új megjelenése	16
A Kutatás munkaablak.....	16
A tábla-PC támogatása	17
Az MS Office Online webhely	17
A minőség biztosítása	18
Access 2003 újdonságok.....	19
Intelligens címkék	19
Windows XP témák alkalmazása.....	20
Adatbázis vagy projekt biztonsági mentése.....	21
Automatikus javítási beállítások.....	22
Objektumfüggőségi adatok ablaka	23
Hibaellenőrzés űrlapokon és jelentésekben	24
Továbbfejlesztett rendezés a vezérlőelemekben.....	25
A mezőtulajdonságok átadása.....	26
Az SQL nézetek betűtípusának megváltoztatása	26
Környezetfüggő sűgő SQL nézetben.....	27
Importálás, exportálás és csatolás	28
Az XML használata.....	29
Biztonsági fejlesztések	31
ALAPVETŐ TUDNIVALÓK.....	33
Az Access 2003 használata.....	34
A billentyűzet kezelése	34
Az egér kezelése	38

Az Access 2003 jellemző adatai	40
Munkakörnyezet jellemzői	40
Adatbázis jellemzői	41
Táblák jellemzői	41
Lekérdezések jellemzői	42
Űrlapok és jelentések jellemzői	43
Makrók jellemzői	44
Projektek jellemzői	44
A program indítása	44
A segítség	45
Az Office Segéd és a Súgó	46
Súgó tartalom	47
Keresés a súgóban	50
Elérhetőség és egyéb	52
A helyi Súgó	55
Szoftverkörnyezet: képernyő, ablakok és menük	55
Párbeszédpanelek és parancsok	60
Környezeti beállítások	62
A munka befejezése	63
ADATBÁZIS-KEZELÉSI ALAPOK	64
Adatbázisok tervezése	66
1. lépés: Követelményelemzés	67
2. lépés: Entitások, táblák meghatározása	69
3. lépés: Attribútumok, mezők megadása	70
4. lépés: Azonosítók meghatározása	70
5. lépés: Kapcsolatok definiálása	72
6. lépés: Teszt	77
7. lépés: Analizálás Accessben	77
8. lépés: Adatbevitel és más objektumok	82
Állománykezelés	82
Adatbázisok létrehozása	85
Az adatbázis sablonok használata	85
Adatbázis készítés sablon nélkül	87
Adatbázis objektumok	88
Adatbázis tárolása	104
Állományok tulajdonságai	105

Munka az Adatbázis ablakban	110
TÁBLÁK KEZELÉSE	114
Tábla létrehozása	116
Új üres tábla készítése	116
Tábla készítése meglévő adatokból	123
A táblák testre szabása	127
Nézetek	128
Új mezők létrehozása	134
Mezők testre szabása	134
Mezőtulajdonságok beállítása	135
Segédadatlapok kezelése	170
Tábla és lekérdezés segédadatlapja	173
Segédadatlapok egymásba ágyazása	173
Műveletek kész táblákkal	174
Adatbázis-objektumok megnyitása	174
Adatbázis-objektumok másolása	176
Adatbázis-objektumok mentése	177
Adatbázis-objektumok átnevezése	178
Adatbázis-objektumok törlése	178
Kapcsolatok	178
Tábla szerkezetének módosítása	189
Beépített illesztőprogramok	190
ODBC illesztőprogramok	191
Tábla importálása	192
Tábla csatolása	200
ADATKEZELÉS	205
Adat hozzáadása és szerkesztése	205
Meglévő adatok szerkesztése	206
A változtatás visszavonása	207
Mező nagyítása	208
Alapértelmezett érték bevitele	209
A bevitt érték ellenőrzése	209
Automatikus javítás	210
Adatkijelölés tábla Adatlap nézetében	212
Adatok másolása és áthelyezése	213

Rekord törlése Adatlap, Űrlap nézetben	219
Adat megkeresése, cseréje	220
Érték előfordulásainak megkeresése.....	221
Adatkeresés értéklistával.....	222
Adatkeresés szűrővel	225
Szűrő használata táblán, lekérdezésben, űrlapon	232
Azonos rekordok megkeresése	235
Azonos rekordok automatikus törlése.....	237
Rekordkeresés a rekordszámmal.....	239
Mezőre ugrás hosszú rekordban	240
Adatok rendezése.....	240
Rekordok rendezése táblában.....	240
Rekordok rendezése űrlapon.....	242
Adatbevitel és rendezés kapcsolata	242
Rekord mentése	242
Megosztott adatbázis kezelése.....	242
Az adatbázis tábláinak megosztása	243
Adatbázis megosztása az Interneten.....	244
Access adatbázis többszörözése	244
Ügyfél/kiszolgáló alkalmazások	244
Adatszerkesztés hálózaton.....	244
ŰRLAPOK.....	247
Űrlapok létrehozása.....	249
AutoŰrlap alkalmazása.....	249
Űrlap létrehozása varázslóval.....	251
Több táblát kezelő űrlap	253
Űrlap készítése lekérdezésből.....	262
Nézetek	263
Tervező nézet.....	263
Űrlap nézet	264
Adatlap nézet.....	264
Kimutatás nézet.....	265
Kimutatásdiagram nézet.....	266
Űrlaptervezés	267
Elemek elhelyezése.....	270
Szakaszok	366

Beépített formátumok	369
Adatérvényesítés beállítása.....	370
Előugró űrlapok	372
Nem modális előugró űrlap.....	372
Egyéni párbeszédpanel létrehozása.....	373
Űrlap mentése jelentésként	374
ADATELÉRÉSI LAPOK.....	375
Adatelérési lapok létrehozása.....	377
AutoLap alkalmazása	377
Lap létrehozása varázslóval	379
Lap készítése meglévő weblapból.....	383
Lap készítése Tervező nézetben.....	384
Nézetek	385
Adatelérési lapok szerkesztése	386
Mezők felvétele az adatelérési lapra	388
Vezérlőelemek alkalmazása	396
Adatbevitel és bemutatás vezérlői.....	397
Vezérlőelemek adatok elemzéséhez	402
Vezérlőelemek hiperhivatkozással	414
Grafikus vezérlőelemek	417
ActiveX vezérlőelemek	420
Vezérlőelemek adatok szervezéséhez	421
Adatelérési lapok böngészőben.....	428
LEKÉRDEZÉSEK	429
Lekérdezéstípusok	429
Választó lekérdezések.....	429
Paraméteres lekérdezések.....	432
Keresztábrás lekérdezések.....	433
Módosító lekérdezések.....	435
SQL lekérdezések	440
JELENTÉSEK.....	444
Jelentések létrehozása	446
Címkék készítése	449

NYOMTATÁS ÉS ADATBÁZIS-VÉDELEM	455
Nyomtatási paraméterek beállítása	455
Nyomtatási kép	457
Nyomtatás	458
Hozzáférés beállítása	460
Jelszó beállítása	460
Felhasználói szintű védelem.....	461
Védelem a Felhasználószintű adatvédelmi Varázslóval	464
PROGRAMTELEPÍTÉS ÉS ELTÁVOLÍTÁS	467
A program környezete	467
A program telepítése	469
Újratelepítés, javítás, eltávolítás	473
Termékaktiválás	474
A hordozható Office	474
A program indítása	475
Környezeti beállítások.....	483
Az eszköztárak megjelenítése	495
A menük testreszabása	501
GYORSGOMBOK	503
A Súgó kezelése.....	503
A keresőablak kezelése.....	503
A témakörök ablak kezelése.....	504
Adatbázisok kezelése	505
Nyomtatás és mentés	505
Kombinált lista, lista használata.....	505
Szöveg vagy adat keresés és csere	506
A menükhöz tartozó billentyűk	506
Ablakműveletek	507
Eszköztárak kezelése	508
Párbeszédpanelek kezelése.....	509
Beviteli mezők kezelése	510
Munka Tervező nézetben	510
Úrlap és jelentés vezérlőelemeinek szerkesztése	511
Változtatások visszavonása.....	511

Egyéb billentyűk	512
Az Adatbázis ablak kezelése	512
Szöveg törlése	513
Szöveg másolása és áthelyezése	514
Szöveg és vezérlőelem kijelölése	514
Karakterformázás tervező nézetben	516
Kurzormozgatás, beszúrási pont áthelyezése	517
Mozgás táblázatban	517
Adatok bevitele Adatlap és Űrlap nézetben	519
A Nyomtatási és az Elrendezési kép parancsai	520
Weblapok kezelése	520
Az Office Segéd használata	521
ALAPÉRTELMEZETT IKONPARANCSONK	522
Adatbázis eszköztár	523
Eszközkészlet eszköztár	527
Formázás (Adatlap) eszköztár	531
Formázás (Lap) eszköztár	531
Formázás (űrlap/jelentés) eszköztár	533
Forráskódú vezérlőelem eszköztár	533
Igazítás és méretezés eszköztár	534
Jelentéstervező eszköztár	536
Kapcsolat eszköztár	538
Laptervezés eszköztár	540
Lekérdezés adatlap eszköztár	543
Lekérdezéstervezés eszköztár	544
Makrótervezés eszköztár	544
Nyomtatási kép eszköztár	547
Nyomtatott oldal eszköztár	549
Szűrő/rendezés eszköztár	549
Tábla adatlap eszköztár	549
Táblatervező eszköztár	552
Űrlap nézet eszköztár	553
Űrlaptervezés eszköztár	553
Web eszköztár	554
KISLEXIKON	556

AJÁNLOTT WEBHELYEK.....	631
Hivatalos Access oldalak	631
Tippek és trükkök	632
Mintaadatbázisok.....	633
Kiegészítők, Add-ins	633
Fórumok	635
Access oktatóanyagok.....	635
Access programozás	638
Access oktatás	638
IRODALOM	639

ELŐSZÓ

Tisztelt Olvasó!

A Microsoft komplex irodai alkalmazáscsomagja, a Microsoft Office 2003 rendszer professzionális változata minden, napjainkban az irodákban előforduló igényt kielégítő megoldás. Professzionális színvonalú kiadványszerkesztők szolgáltatásait nyújtja a Word szövegszerkesztő, illetve az internetes képességekkel felruházott Publisher, gazdasági-műszaki számítások, elemzések eszköze az Excel táblázatkezelő, demonstrációk, előadások látványos és hatásos segítője a PowerPoint program, a weblapok kialakítására használható a Frontpage, az Outlook igazi csoportos munkaszervezést lehetővé tevő alkalmazás, amellyel nemcsak levelezhetünk, de a csoporton belüli tevékenységeinket szervezhetjük is. Csak az Office professzionális változata tartalmazza a – külön is megvásárolható – Access 2003 adatbázis-kezelőt, amellyel a „hétköznapi” adatbázis kezelési feladatok könnyen, kényelmesen megoldhatók azok számára is, akik nem kívánnak elmélyülni a programozás szépségeiben, de azok számára is megfelelő megoldás lehet, akik éppen a programozással fejlesztenek egyedi, testre szabott alkalmazásokat.

Mivel nyújt többet az Office 2003-as változata a megelőzőnél, azaz az Office XP-nél? Könnyebben, kevesebb kattintással kezelhető, hatékonyabb, több beépített automatizmust tartalmazó, kellemesebb kezelői felületet a kezdő és haladó felhasználók számára egyaránt. A programcsomag számos újdonsága között legfontosabb a megnövekedett teljesítmény és a közvetlen Internetes kapcsolat, a HTML állományok exportja, a programcsomag elemei által különböző mértékben támogatott XML formátum, a továbbfejlesztett adatbiztonság, a csoportos felhasználási lehetőségek kiterjesztése. Teljesen (és meg kell jegyezzük, nem mindenben szerencsésen) átdolgozták a Súgót, új munkaablakok jelentek meg, az Office csomag pedig kiegészült olyan új alkalmazásokkal, mint az Infopath, illetve a Publisher és az Onenote.

Aki e programcsomaggal oldja meg mindennapos feladatait, egy olyan számítógép felhasználói csoport tagjaként végezheti munkáját, hogy biztos lehet abban, hogy az irodai programcsomagok területén 80-90%-os piaci részesedést elért Microsoft alkalmazása szinte szabvány, az e programokkal készített állományok használata során minimálisra csökkennek a kompatibilitási problémák.

A könyv szerkezete segít az Access 2003 titkainak mind mélyebb megismerésében, de – véleményem szerint – a programcsomagnak ez a tagja egy jóval vastagabb könyvet is megérdemelt volna, tekintettel a jelentősen továbbfejlesztett Visual Basic programozási lehetőségekre. A terjedelem így is akkorára bővült, hogy az Office 2003 többi tagjához hasonlóan, a kezelhetőség és a vevői költségtakarékosági elvárásoknak megfelelően több kötetre bontottuk. Továbbra is forgalmazzuk e köteteket, azonban most egy átdolgozott és kibővített kiadást is összeállíthattunk.

Az általános, de a 2003-as programváltozat újdonságaival összefüggő tudnivalókat ebben az *Ismerkedés a programmal* és az *Alapvető tudnivalók* fejezetben ismertettük. Itt bemutatjuk az adatbázis tervezés és kezelés elméleti alapjait is. A következő fejezetek fokozatosan vezetnek be a program használatába. Ezek már feltételeznek bizonyos – a korábbi fejezetekben ismertetett vagy a gyakorlatban megszerzett – ismereteket, ezért a kezdők számára mindenképpen javasoljuk a könyv olvasását az első fejezetenél kezdeni. Minden további fejezet épít a korábbi részekben taglalt részletekre, fogalmakra, amelyeket az adott, általában az első előfordulási helyen, illetve a program súgója alapján készült kislexikonban magyarázunk meg.

Az *Úrlapok és adatelérés* fejezetben a haladóbb programhasználók számára tárgyaljuk a saját felhasználói felületek kialakítását adatbevitel és lekérdezés számára, illetve az adatbázishoz való internetes kapcsolódási lehetőségeket.

A *Lekérdezés* fejezetben írtuk le az adatbázis lekérdezését, vagyis a jelentések készítését, a *Testre szabás* fejezetben a program telepítésével, futtatásával kapcsolatos ismereteket, majd a kötetben előforduló szakszavakat, fogalmakat, kifejezéseket összefoglaló *kislexikont* olvashatják. A kötetet a szoftverrel foglalkozó fontosabb webhelyek linkgyűjteménye zárja, amelyet mindenképpen javasolunk

felkeresni. És ehhez elegendő a listában szereplő hiperhivatkozásokra kattintani...

Az első részben tehát a Microsoft Office Access 2003 használatával kapcsolatos alapvető ismereteket tárgyaljuk. Számos esetben azonban terjedelmi okokból a bemutatás mélysége nem érhet el az eredeti (bár nyilván jóval drágább) kézikönyvekét. Minden olyan esetre, amikor az adott problémát nem tudjuk elég világosan megérteni ebből a könyvből, javasoljuk a program *Súgó* és *oktató* rendszerének, illetve a gyári kézikönyveknek (Felhasználói kézikönyv stb.) áttekintését. Az ismertetést több helyen példa támasztja alá. Ezek a példák jó részben a program súgójából, illetve a mellékelt mintaalkalmazásokból származnak.

A könyv kezelési módja némiképpen módosul az elektronikus könyvet „forgatók” számára. Ez a könyv az ingyenes Acrobat Reader 5.0, (6.0), vagy az Acrobat e-Book Reader segítségével olvasható. Akinek nincs ilyen programja, az letöltheti többek közt a www.adobe.com webhelyről is.

A könyv tördelésénél egyhasábos, álló B5-ös oldalbeállítás mellett döntöttünk, hogy a képernyőn jól olvasható legyen, illetve a felhasználók az Access mellett megjelenített ablakban, mintegy a munka súgójaként felhasználhassák. Ehhez állítsanak be olyan ablakméretet, amelyben az egyetlen hasáb jól áttekinthető. Ezt hivatott segíteni a hagyományos könyvekben alkalmazottaknál némileg nagyobb betűméret is. Az ilyen típusú könyvek igen előnyös tulajdonsága, hogy a képernyőn megjeleníthető a tartalomjegyzék, amelynek + ikonjaival jelölt csomópontjaiban alfejezeteket tartalmazó ágakat nyithatunk ki. A tartalomjegyzék bejegyzései ugyanakkor ugróhivatkozásként szolgálnak. Ha egy fejezetre akarunk lépni, akkor elegendő a bal oldali ablakrészben megjelenített könyvjelző-lista megfelelő részére kattintani. Sőt az ilyen könyvek teljes szövegében kereshetünk.

A leírtak megértéséhez és alkalmazásához különösebb számítástechnikai ismeretekre nincs szükség, elegendő a Windows 2000, illetve Windows XP operációs rendszer alapfokú ismerete. A könyvet ajánljuk azoknak, akik kényelmesen, gyorsan, tetszetős formában szeretnék elkészíteni dokumentumaikat, elemzéseiket, egyszerű adatnyilvántartásukat, amihez ezúton is sok sikert kívánunk. Vé-

gezetül: bár könyvünk készítése során a megfelelő gondossággal igyekeztünk eljárni, ez minden bizonnyal nem óvott meg a tévedésektől. Kérem, fogadják megértéssel hibáimat.

Szentendre, 2010. január
Köszönettel

a szerző.

ISMERKEDÉS A PROGRAMMAL

Az Access 2003 program segítségével alakítjuk ki az adatbázis táblázatait, objektumait, lekérdezéseit. Ezek elkészítése igen könnyű, kényelmes és kézenfekvő. A lekérdezések SQL (Structured Query Language) nyelvű megjelenítésére, összeállítására, elmentésére is módunk van. A lekérdezések eredményeinek megjelenítésére listakép generátort, vagyis jelentésvarázslót alkalmazhatunk.

A leírásban a leütendő billentyűket keretezve jelöljük, például: **Enter**. Az egyszerre leütendő billentyűket (azaz a billentyűkombinációkat) a következőképpen jelöljük, például: **Ctrl+B**. A funkciógombokat **F1**...**F12**-vel jelöljük. Az egyes menük parancsaira menü/parancsnévvel hivatkozunk, például: **Nézet/Eszköztárak**. Ha egy almenüre hivatkozunk, akkor az almenüt megjelenítő parancsot a következő módon írjuk le: **Eszköztárak** ▶ . A parancsok és párbeszédpanel nyomógombok írásmódja **vastag** betűs.

Office újdonságok

Könyvünk első fejezetében tájékoztató jelleggel mutatjuk be a Microsoft Office Access 2003 program (11.5614.5703 változat) újdonságait, amelyek részletezésére a későbbi fejezetekben még visszatérünk. A kevésbé lényeges változásokat a programot használók által már ismert parancsok leírásánál részletezzük. A programmal most ismerkedők, azaz semmilyen korábbi Access, illetve adatbázis-kezelési tapasztalattal nem rendelkezők számára azt tanácsoljuk, hogy ugorják át ezt a részt és az adatbázis-kezelés elméletének (következő fejezet) megismerése után térjenek ide vissza.

Az Access 2003 felismeri az összes korábbi Access változattal készült fájlokat. Beolvasás után ezeket Access 2003 formátumban

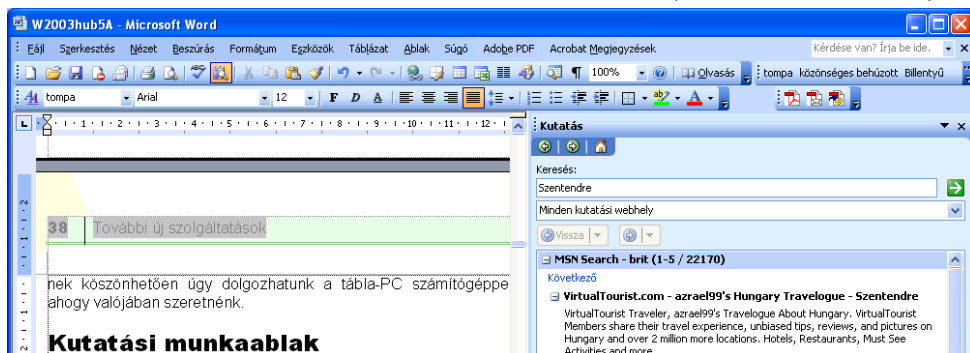
menthetjük, amely teljesen kompatibilis a 2002-es változat (Office XP részeként fejlesztett Access) formátumával, vagy egyéb formátumokra is konvertálhatunk. A legtöbb újdonság most is az Internettel, illetve az Office környezettel kapcsolatos.

Az Office új megjelenése

A Microsoft Office 2003 teljes megjelenését átdolgozták. Új arculatot kaptak az eszköztárak, az automatikusan megjelenő, vagy a **Nézet/Munkaablak** paranccsal, illetve a **Ctrl+F1** billentyűkombinációval megjeleníthető munkaablakok és a Súgó. Új munkaablakok (Első lépések, Súgó, Keresési eredmények, Megosztott munkaterület, Dokumentumfrissítések, Kutatás) jelentek meg. A Súgó működése is megváltozott (sajnos nem teljesen előnyére, hiszen a párbeszédpaneleken kívül eltűnt a helyi „mi ez?” súgó).

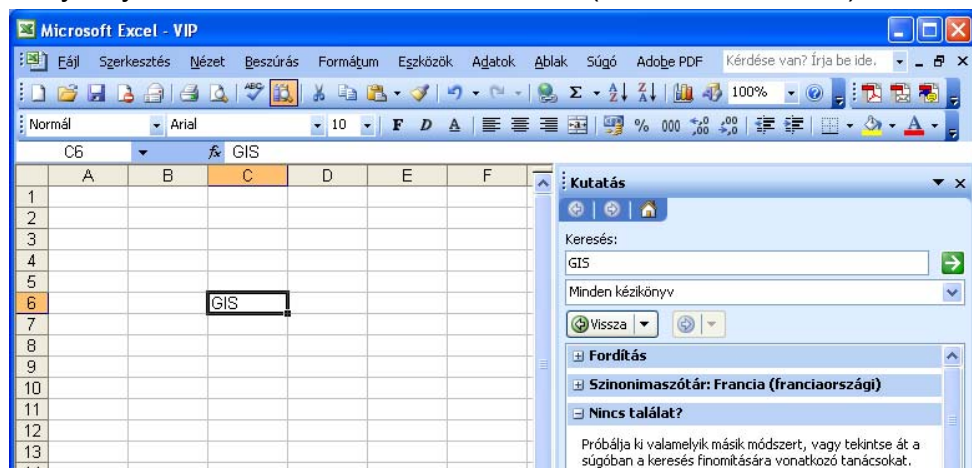
A Kutatás munkaablak

Az **Eszközök** menü **Kutatás** parancsával, vagy a szokásos eszköztár Kutatás ikonjával megjeleníthető új **Kutatás** munkaablak segítségével információforrásokban kereshetünk az interneten. Ha nincs internetkapcsolatunk, akkor a keresést az elérhető fordítási és szinoníma szótárakban végzi a program. Internetkapcsolattal lexikonokat, internetes keresőket és egyéb tartalomszolgáltatásokat használhatunk különböző kutatási témáinkhoz (lásd az 1-1. ábrát).

1-1. ábra – Kutatás munkaablak a Microsoft Office Word 2003-ban

Kereshetünk egy, a **Keresés** mezőbe gépelt szóra (vagy idézőjelek között megadott kifejezésre), de úgy is, hogy a keresett, dokumentumunkban, munkafüzetünkben már megtalálható szóra az **Alt** billentyű nyomva tartása közben kattintunk (lásd az 1-2. ábrát).

1-2. ábra – Kutatás munkaablak a Microsoft Office Excel 2003-ban

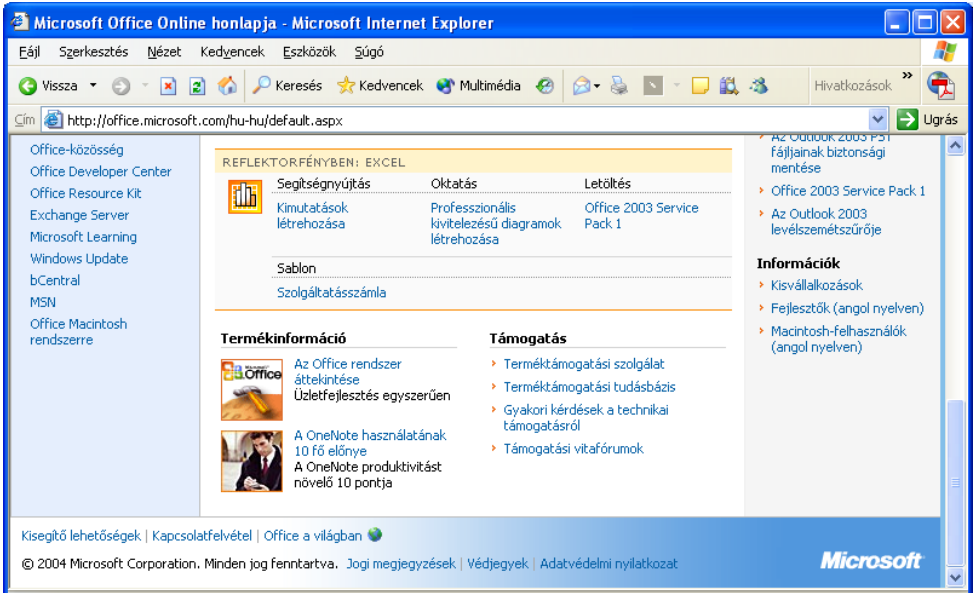
Az internetkapcsolattal rendelkező felhasználók a **Kutatás** munkaablak segítségével segédanyagok és források széles választékából választhatnak. E munkaablakba „költözött át” a korábbi szinonimasztár és fordítás munkaablak is. A keresett kulcsszót kereshetjük enciklopédiákban, webes kereséssel és külső tartalmakban is.

A tábla-PC támogatása

Tábla-PC számítógépen saját kézírásunkkal közvetlenül írhatunk az Office dokumentumokba, mintha egy papírra írnánk tollal. A munkaablakok mostantól vízszintes elrendezésben is megjeleníthetők, ennek köszönhetően úgy dolgozhatunk a tábla-PC számítógéppel, ahogy valójában szeretnénk.

Az MS Office Online webhely

A Microsoft Office Online szolgáltatás a korábbinál szorosabban integrálódik az Office alkalmazásokba.

1-3. ábra

Most akár a webböngészőnkől közvetlenül, akár az Office alkalmazások munkaablakaiból vagy a menük hivatkozásaiból elérhető szolgáltatással jutunk a fejlesztők webhelyén cikkekhez, ötletekhez, képhez (és más ClipArt fájlhoz), sablonhoz, online képzéshez, javítások letöltéséhez stb. (lásd az 1-3. ábrát). A webhely tartalmát rendszeresen frissítik az Office felhasználóitól kapott közvetlen visszajelzések és igények alapján.

A minőség biztosítása

A programot kifejlesztő Microsoft folyamatosan igyekszik szoftvereinek és szolgáltatásainak minőségén, megbízhatóságán és teljesítményén javítani. Ennek érdekében indította a „*Felhasználói élmény fokozása*” programot, melynek keretében információt gyűjthet a felhasználó hardverkonfigurációjáról, valamint a Microsoft Office programok és szolgáltatások használatáról. A begyűjtött adatokat a tendenciák és használati szokások elemzésére használja fel. Fontos tudnunk, hogy a programban való részvétel önkéntes, és az adatgyűjtés névtelenül zajlik.

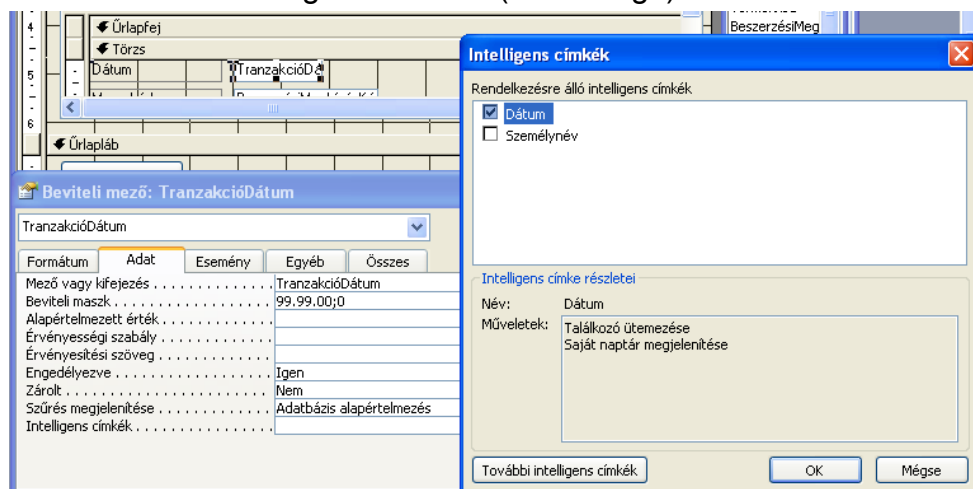
Az adatokat, észrevételeket létező internetkapcsolaton keresztül saját kezdeményezésünkre, vagy esetleges programhibák esetén a hibára vonatkozó, automatikusan összegyűjtött információkkal együtt küldhetjük el a Microsoft felé. Ezen adatok akár hardverhibák, driver-összeférhetetlenségek felderítésében is segíthetnek. Sajnos – bár nem kételkedhetünk abban, hogy a Microsoft ezeket az adatokat, vásárlói észrevételeket felhasználja termékfejlesztése során –, azonban még nem hallottunk olyan esetről, amikor a regisztrált észrevételekre konkrét válasz érkezett volna...

Access 2003 újdonságok

A Microsoft Office 2003 legfontosabb újdonságai után tekintsük át az Access 2003 újdonságait.

Intelligens címkék

A Microsoft Office Access 2003 programban elérhetők az Office XP-ben bevezetett Intelligens Címkék (SmartTags).

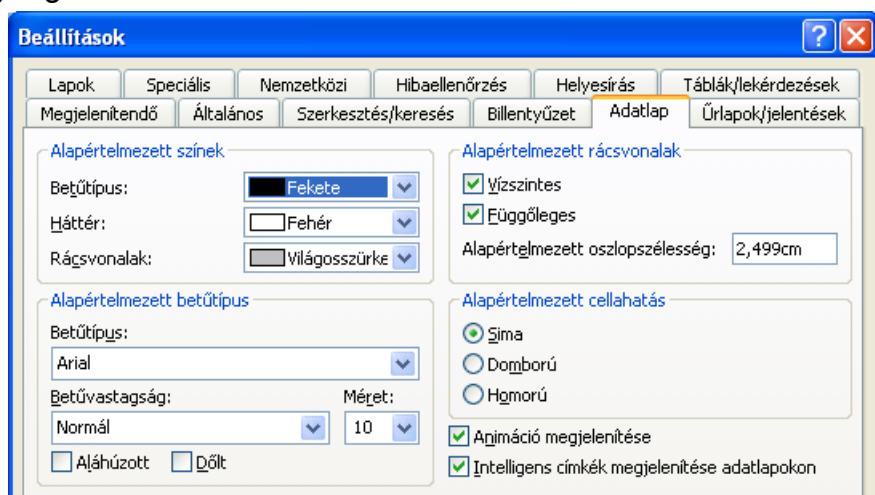
1-4. ábra

Ezeket az **IntelligensCímkék** (SmartTags) tulajdonság beállításával vehetjük fel az adatbázis tábláinak, lekérdezéseinek, űrlapjainak, jelentéseinek, vezérlőelemeinek és adatelérési lapjainak tetszőleges

mezőjébe (lásd az 1-4. ábrát). Az intelligens címkék beillesztésével a kapcsolódó objektumhoz meghatározott műveletek végrehajtását köthetjük. A programhoz adott *Dátum* intelligens címkével például találkozót ütemezhetünk vagy megjeleníthetjük a naptárt.

Windows XP témák alkalmazása

A téma az űrlapon, illetve adatelérési lapon használt különféle elemek (felsorolásjelzők, betűtípusok, vízszintes vonalak, háttérképek, keretek, adatbázis-objektumok stb.) összehangolt stílusát, vagyis az egységesített tervelemek és színsémák együttesét. Témákkal könnyen és gyorsan hozhatunk létre professzionális, jól megtervezett, egységes arculatú Microsoft Access alkalmazásokat.

1-5. ábra

A témák származhatnak a Microsoft Windows XP operációs rendszerből, mely sokféle témát tartalmaz, de kialakíthatjuk ezeket az adatelérési lap tervező nézetében is. Több témát kapunk az Access programmal, de ezeket is kibővíti, ha a Frontpage weblapszerkesztő programot is telepítettük.

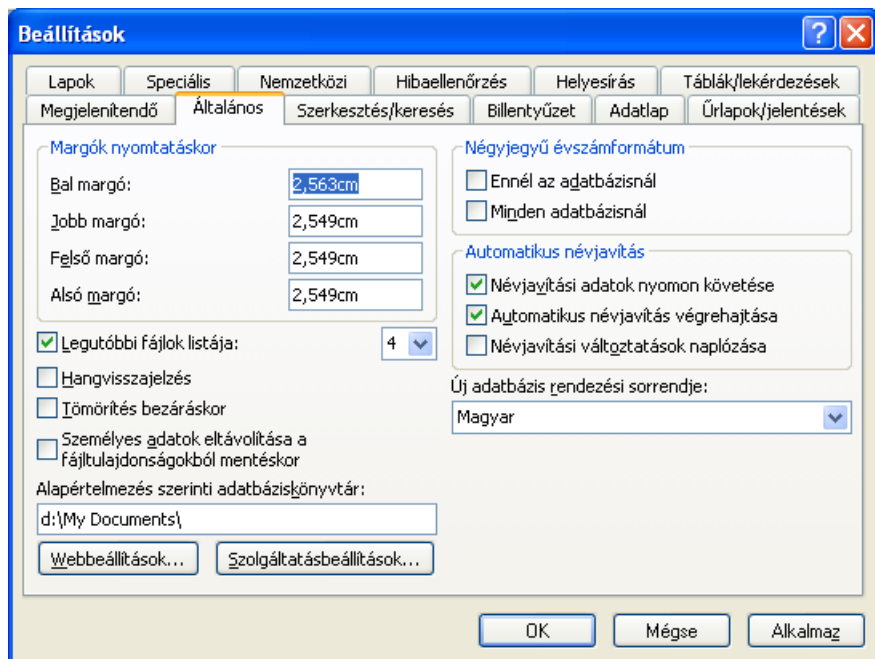
Az Access alapértelmezés szerinti témájától eltérő téma választása után, a nézetek, párbeszédpanelek és vezérlőelemek a választott témának megfelelően jelennek meg (az animált formázás csak a webböngészőbe töltött adatelérési lapon látszik). Ez a szolgáltatás a

vezérlőelemeken kikapcsolható, tehát ezeknél eltérhetünk a választott témából adódó megjelenéstől.

Az alapértelmezett beállításokat az **Eszközők** menü **Beállítások** parancsának kiadása után, az **Adatlap** párbeszédpanel-lapon határozzuk meg (lásd az 1-5. ábrát). Itt szabjuk meg azt is, hogy az animáció vagy az intelligens címke megjelenjen-e.

Adatbázis vagy projekt biztonsági mentése

A **Fájl/Adatbázis biztonsági mentése** paranccsal érdemes a jelentősebb változtatások végrehajtása előtt biztonsági másolatot készítenünk az aktuális adatbázisról vagy projektről.

1-6. ábra

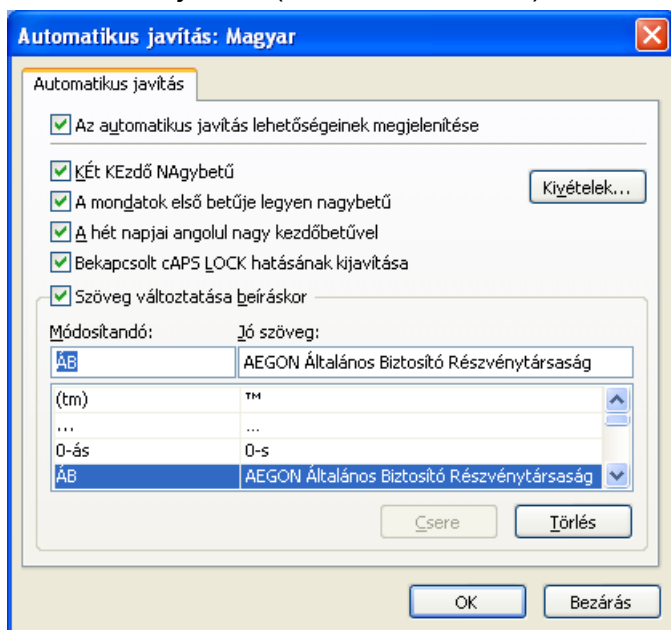
A biztonsági másolatok alapértelmezés szerinti helyét az **Eszközők** menü **Beállítások** parancsának kiadása után, az **Általános** párbeszédpanel-lapon adjuk meg (lásd az 1-6. ábrát). A biztonsági men-

tést végző parancs az itt megadott könyvtárat ajánlja fel a mentés helyeként, de bármely más útvonalat is megadhatunk a parancs kiadása után megjelenő párbeszédpanelen. A mentéskor a program automatikusan az adatbázis nevéhez fűzi az aktuális dátumot.

A mentett adatbázist a visszatöltéshez, helyreállításához a megfelelő útvonalon keressük meg, utána átnevezzük (töröljük a dátumot a névből), majd megnyitjuk az Access programban.

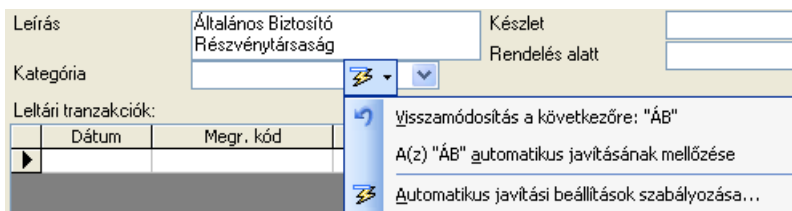
Automatikus javítási beállítások

Az automatikus javítással gyakorta előforduló hibáinkat, illetve saját rövidítéseinket automatikusan cserélhetjük le a megadott jó, illetve hosszabb változatra. A működés módját az **Eszközök/Automatikus javítás** parancssal állítjuk be (lásd az 1-7. ábrát).

1-7. ábra

Az automatikus javítás funkció a hibás szó, vagy rövidítés, majd egy írásjel vagy szóköz bevitel után azonnal lecseréli a módosítandó szöveget a jó szövegre. Ha a beállító panelen bejelöltük **Az automatikus javítás lehetőségeinek megjelenítése** jelölőnégyzetet, akkor a csere során megjelenik egy intelligens címke is.

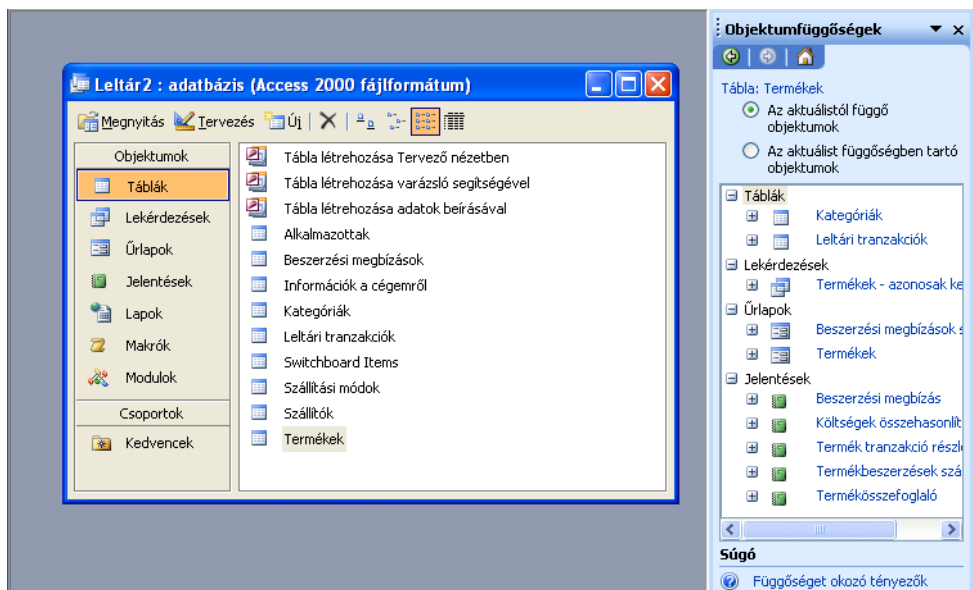

1-8. ábra

Az Automatikus javítási beállítások intelligens címkére kattintva megjelenő menüben dönthetünk a program által végrehajtott javítás visszavonásáról vagy a szolgáltatás adott módosítandó szóra vonatkozó kikapcsolásáról, illetve a funkció testre szabásáról (lásd az 1-8. ábrát).

Objektumfüggőségi adatok ablaka

Az **Objektumfüggőségek** munkaablakban (a makrók, a modulok és az adatelérési lapok és Access projektek kivételével) megtekinthetjük a tábla, űrlap, lekérdezés és jelentés adatbázis-objektumok közötti függőségekkel kapcsolatos adatokat (lásd az 1-9. ábrát).

1-9. ábra

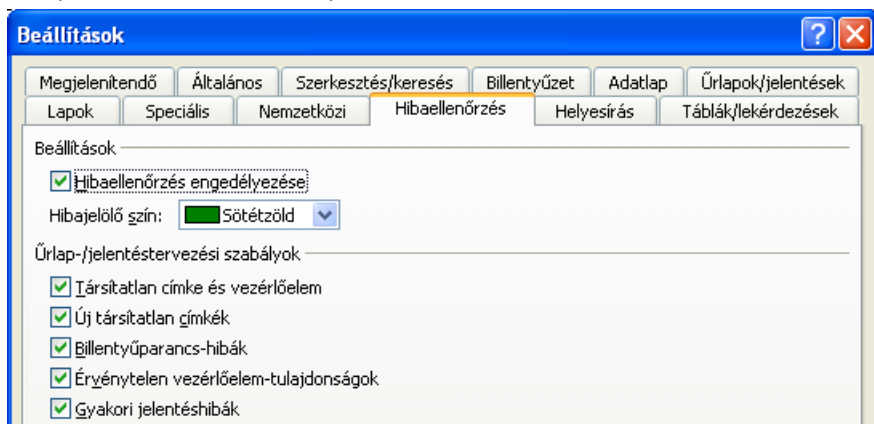
Egyszerűen megjeleníthetjük a kijelölt objektumot használó objektumok listáját (az aktuálistól függő objektumokat), valamint a kijelölt objektumhoz kötött objektumokat.

Adott objektum függőségi adatai az objektum mellett található kibontásjelzőre (+) kattintva jeleníthetők meg. Egy tábla például függhet táblától, lekérdezéstől vagy űrlaptól, ha az objektumok között kapcsolat van, a kijelölt tábla segédadatlapként használ táblát vagy lekérdezést, illetve másik objektumból keres értéket.

Az egyes objektumokat használó más objektumok listájának áttekintése segíthet az adatbázis karbantartása során, illetve a hiányzó rekordforrások okozta hibák elkerüléséhez.

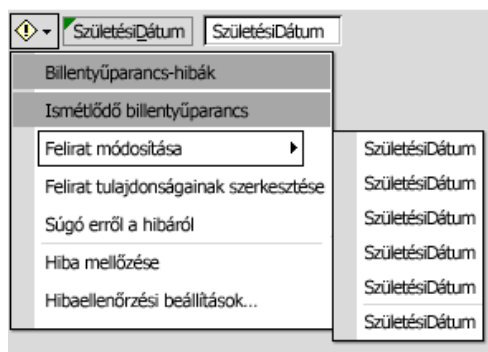
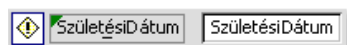
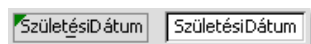
Hibaellenőrzés űrlapokon és jelentésekben

A Microsoft Office Access 2003 programban engedélyezhetjük az űrlapokon és a jelentésekben előforduló gyakori hibák felderítését. A hibaellenőrzés a felhasználói beállítások alapján megjelöli a hibákat, például az azonos billentyűparancsot használó vezérlőelemeket, érvénytelen tulajdonságokat vagy a nyomtatáshoz választott papír szélességét meghaladó méretű jelentéseket. A hibaellenőrzést az **Eszközök/Beállítások/Hibaellenőrzés** párbeszédpanel-lapon állítjuk be (lásd az 1-10. ábrát).

1-10. ábra

A **Hibaellenőrzés engedélyezése** jelölőnégyzet bekapcsolása után a program segítséget nyújt a hibák megkereséséhez és kijavításához.

1. Hibajelzés a címkén

2. A hibát jelölő intelligens címke, ha a mutatót a hibajelzésre mozgatjuk

3. Az intelligens címke menüjéből kiadható hibajavító parancsok

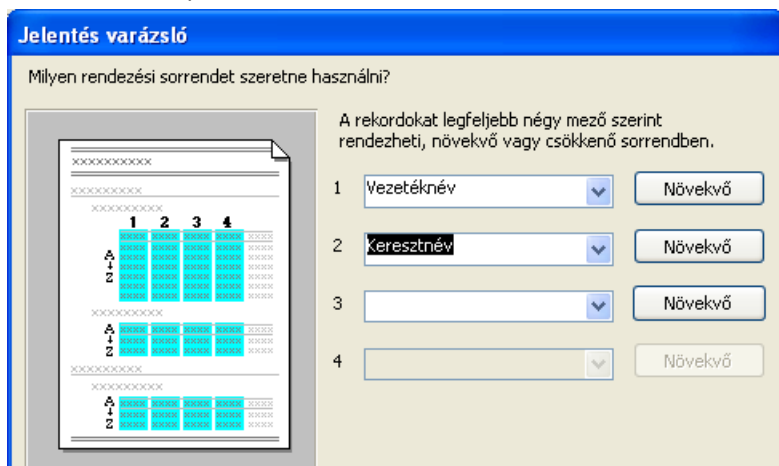
1-11. ábra

Például a 1-11. ábrán felül a SzületésiDátum nevű címke vezérlőelem látható Tervező nézetben. Mivel a billentyűparancsok hibaelenőrzése be van kapcsolva, hiba esetén megjelenik a vezérlőelem bal felső sarkában a hibajelölő, mely esetünkben jelzi, hogy a vezérlőelemhez olyan billentyűparancs tartozik, amely más vezérlőelemnél is előfordul. A mutatót (egérkurzort) a hibaellenőrzési beállítások intelligens címke fölé mozgatva, majd a gomb melletti nyílra kattintva jelenítjük meg a hiba kijavítását vagy figyelmen kívül hagyását biztosító parancsokat tartalmazó menüt.

Továbbfejlesztett rendezés a vezérlőelemekben

Az új programváltozatban a csökkenő vagy a növekvő rendezési sorrendet négy mezőre vonatkozóan adhatjuk meg a Lista varázslóban és a Kombinált lista varázslóban az űrlapokon és a jelentések-

ben, valamint a Keresés varázslóban az Access adatbázisokban (lásd az 1-12. ábrát).

1-12. ábra

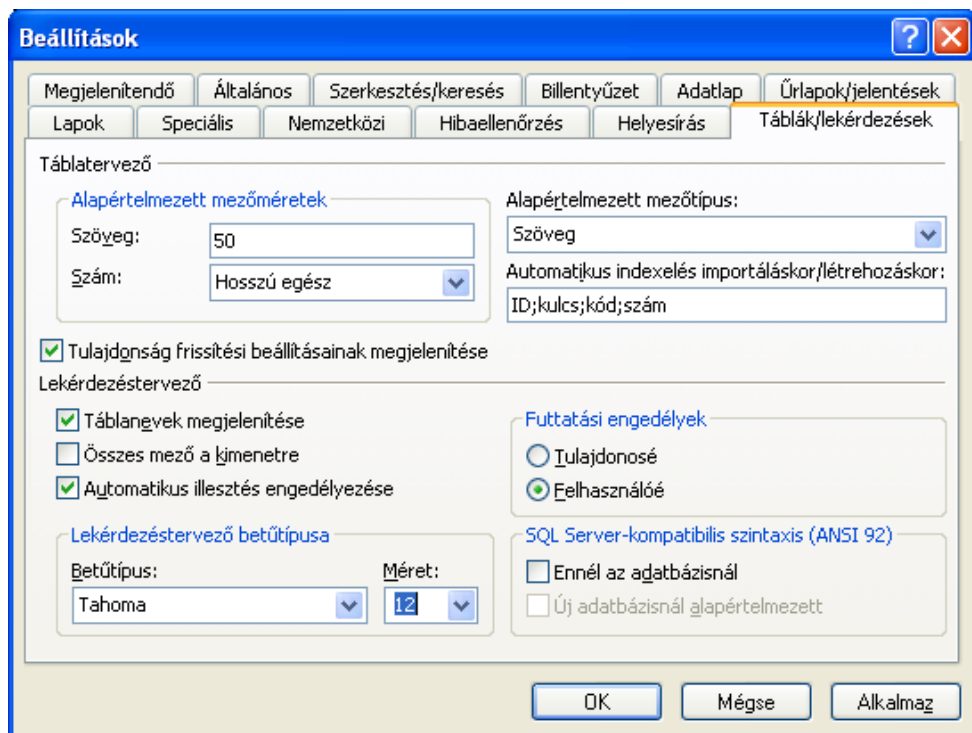
Az említett varázslókat kiegészítették a Jelentés varázslóban található rendezési laphoz hasonlóan működő rendezési lappal.

A mezőtulajdonságok átadása

Ha a tábla Tervező nézetében örökölt mezőtulajdonságot módosítunk, az Access megjeleníti azt a beállítást, amellyel frissíthetjük a mezőhöz kötött összes, illetve néhány vezérlőelem megfelelő tulajdonságát. Korábban a mezők örökölt tulajdonságainak módosításakor minden űrlapon és jelentésben kézzel kellett módosítanunk a megfelelő vezérlőelem tulajdonságát.

Az SQL nézetek betűtípusának megváltoztatása

Az Access adatbázisok és projektek lekérdezéseinek SQL és Tervező nézetében megváltoztatható a megjelenítéshez használt betűtípus és betűméret. Az **Eszközök/Beállítások** párbeszédpanel **Táblák/lekérdezések** panellapján, a **Lekérdezéstervező betűtípusa** csoportban adjuk meg a megfelelő beállítást (lásd az 1-13. ábrát).

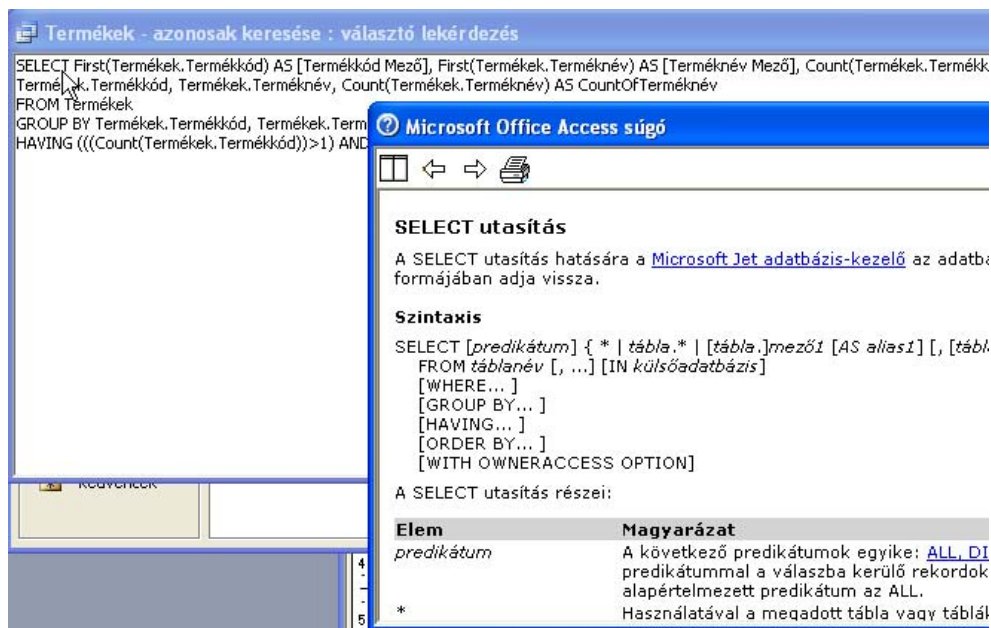

1-13. ábra

Az itt megadott beállítások az összes adatbázisban érvényesülnek, és együttműködnek a számítógép nagy kontrasztú beállításával és egyéb kiegészítő lehetőségeivel.

Környezetfüggő sűgó SQL nézetben

Az Access adatbázisok lekérdezéseinek SQL nézetében végzett szerkesztést nagyban megkönnyíti, hogy – igaz kis, segítséggel – megtekinthetjük a Jet SQL kulcsszavak, a VBA függvények és az Access függvények leírását. Ha valamilyen kulcsszóra vonatkozó segítséget szeretnénk előhozni, akkor mozgassuk a kurzort a keresett szóra, majd nyomjuk meg az **F1** billentyűt (lásd az 1-14. ábrát). A sűgóban megkereshetjük a Jet SQL és a VBA függvényeket ismertető témaköröket is.

1-14. ábra

Importálás, exportálás és csatolás

Csoportos munkakörnyezetben, a Windows SharePoint Services szolgáltatáshoz hozzáférő munkaállomásokon használhatjuk ki az alábbi lehetőségeket.

A Microsoft Windows SharePoint Services listához hozzáférő Access programból tábla vagy lekérdezés tartalma exportálható a listába, lista importálható az Access táblába, valamint a tábla csatolható a SharePoint Services listához.

Az Adatlap nézetben megjelenített, dinamikusan frissített Sharepoint listákat az Access statikus táblájába vagy csatolt táblájába exportálhatjuk. Ilyenkor táblát hozunk létre az Access programban, amelyet a Windows SharePoint Services eredeti listájától függetlenül tekinthetünk meg és módosíthatunk. Hasonlóképpen a Windows SharePoint Services lista módosításai sem érintik az Access táblát.

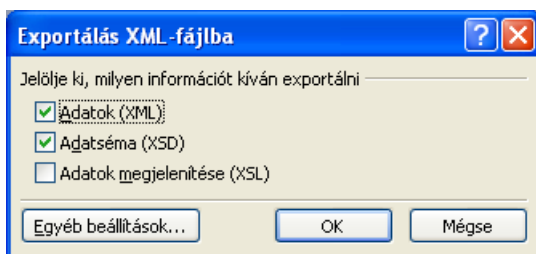
Ha csatolt táblába exportálunk, táblát hozunk létre az Access programban és dinamikus csatolást állítunk be a tábla és a lista között, így a tábla változásai a listában, a lista változásai a táblában is érvényesülnek.

Az Access 2003 programban helyi másolatot készíthetünk a csatolt tábla szerkezetéről, illetve szerkezetéről és adatairól.

Az XML használata

Az XML¹ leíró nyelv segítségével strukturált adatok (például egy munkalap adatai vagy egy fentebb ismertetett lista információi) szabványos irányelveket követő szövegfájlban helyezhetők el, amely azonban számos alkalmazással, például akár a Microsoft Office Word 2003 szövegszerkesztővel is olvasható. A tervezők egyedi kódokat hozhatnak létre a szervezetek és alkalmazások közötti adatértelmezés, -érvényesítés, -definiálás és -átvitel biztosítására. Így a dokumentumban elhelyezett címkékkel mindig az adatok aktuális értékét jeleníthetjük meg. A dokumentumokban módosított adatok a szinkronizációtól függően megjelennek az eredeti adatbázisban is.

Az adatok vagy séma exportálását a **Fájl/Exportálás** paranccsal végezzük. Először megadjuk a mentendő fájl nevét és típusát, majd az **Exportálás** nyomógombra kattintunk.

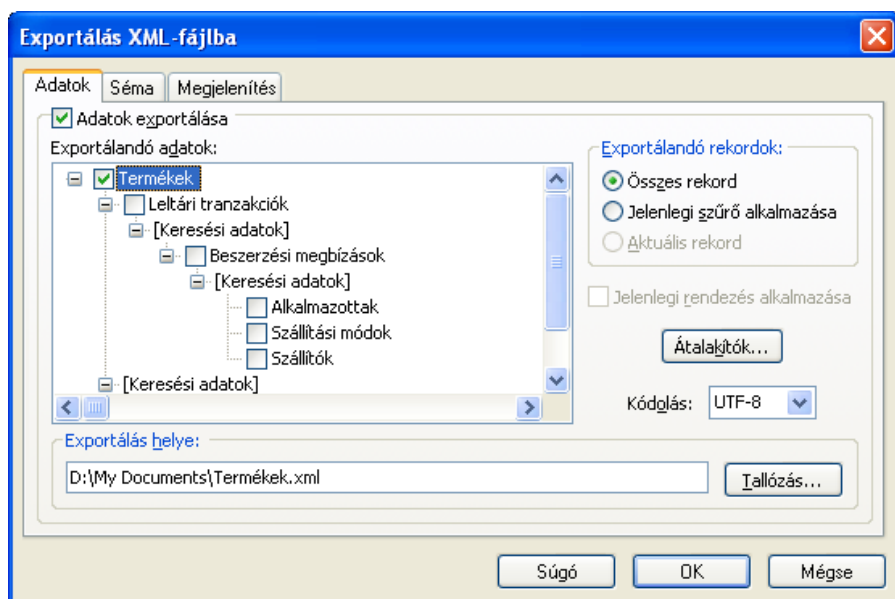

1-15. ábra

¹ XML (Extensible Markup Language): A Standard Generalized Markup Language (SGML) nyelv tömör formája, amelynek köszönhetően a fejlesztők egyéni címkékkel rugalmasan rendszerezhetik és jeleníthetik meg az információkat.

Ezt követően adjuk meg, hogy az adatokat vagy a sémát mentjük, jelentések exportálásánál az adatok megjelenítése nem választható (lásd az 1-15. ábrát).

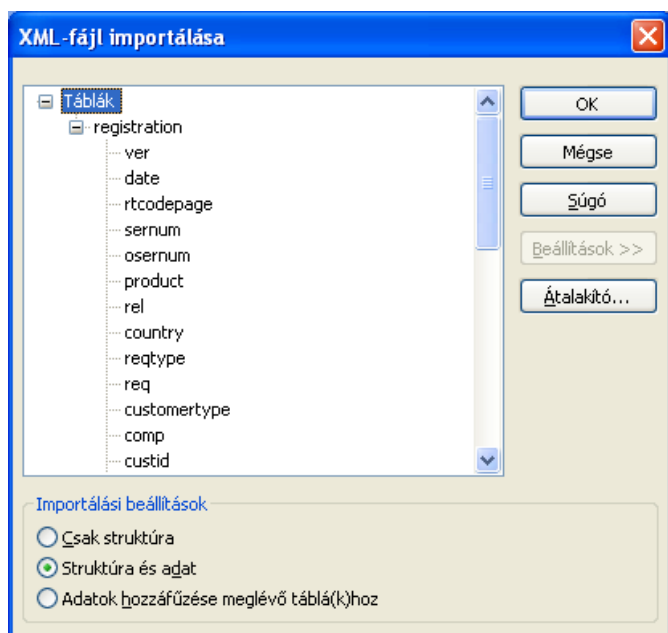
Az **Egyéb beállítások** nyomógombbal megjelenített párbeszédpanelen átalakítófájlt adhatunk meg az adatok XML formátumba exportálásához (lásd az 1-16. ábrát). Az átalakítást a program automatikusan elvégzi. Az adatok XML formátumba exportálásakor az átalakítás az exportálás után következik.

1-16. ábra

Átalakítófájlt adhatunk meg az XML adatok importálásához is. Az importálást a **Fájl/Külső adatok átvétele ▶ Importálás** paranccsal végezzük (lásd az 1-17. ábrát). Az XML adatok importálásakor közvetlenül a művelet végrehajtása közben alakíthatjuk át az adatokat, még mielőtt új táblát hoznánk létre, vagy meglévő táblához fűznénk az adatokat.

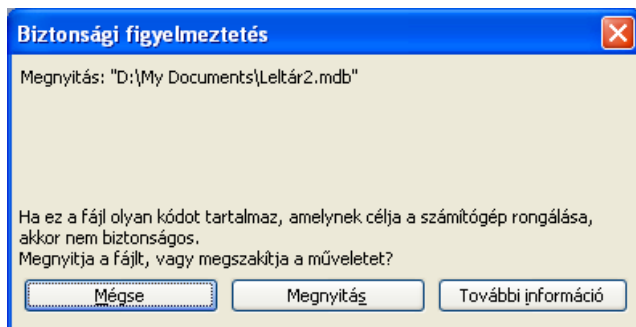
Az adatbázisok gyakran olyan keresőértékeket is tartalmaznak, amelyek más adatbázisban találhatók. Az exportálási műveletbe ezeket a kapcsolt táblákat is befoglalhatjuk. Az objektumok exportálásakor előre beállított szűrőt vagy rendezést is megadhatunk.

1-17. ábra

Biztonsági fejlesztések

Az Access 2003 programban – a Microsoft Office 2003 többi programjához hasonlóan – a makrók biztonsági szintjének beállításával védekezhetünk a nem biztonságos Visual Basic for Applications (VBA) kód ellen.

1-18. ábra

A biztonsági szint meghatározható úgy, hogy a program figyelmeztetést jelenítsen meg, valahányszor VBA kódot tartalmazó adatbázist nyitunk meg, vagy automatikusan letilthatjuk az ismeretlen forrásból származó adatbázisokat (lásd az 1-18. ábrát).

Mindezekén túl a makróprojektek elláthatók digitális aláírással is, amelyhez használt használt tanúsítvány igazolja, hogy a makró az aláírótól származik. A digitális aláírás hitelesíti a makró eredetiségét. A makrók futtatását engedélyező biztonsági szint meghatározásakor figyelembe vehetjük, hogy a makrók rendelkeznek-e a megbízható források listájába felvett fejlesztőtől származó digitális aláírással.